

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ**

PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS 2016 M. SPALIO 5 D. NUTARIMO NR. 988 „DĖL VALSTYBĖS PARAMOS PRIEGLOBSČIO GAVĖJŲ INTEGRACIJAI TEIKIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO PROJEKTO (TAP-20-1620, TAIS 20-9388(2))

2020-09-25 Nr. NV-2592

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslas – patikslinti Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo tvarkos aprašą, siekiant lankstesnės ir labiau motyvuojančios integruotis valstybės paramos sistemos.

Esama situacija.

Prieglobsčio gavėjui (šeimai) teikiama / organizuojama integracija Pabėgėlių priėmimo centre / kitose centro suteiktose gyvenamosiose patalpose (3 mėn., su galimybe pratęsti iki 6 mėn.) bei savivaldybės teritorijoje (iki 12 mėn., su galimybe pratęsti). Bendra integracijos trukmė negali būti ilgesnė nei 36 mėn.

Prieglobsčio gavėjui (šeimai) integracijos laikotarpiu savivaldybės teritorijoje skiriama:

- *vienkartinė įsikūrimo pašalpa būtiniausioms reikmėms* (būtiniausiems baldams, namų apyvokos reikmėms įsigyti, kelionės iki gyvenamosios vietos išlaidoms padengti): 11 VRP (1375 Eur) nelydimam nepilnamečiui, sulaukusiam pilnametystės; 2 VRP (250 Eur) suaugusiam asmeniui; 1 VRP (125 Eur) nepilnamečiui.
- *Mėnesinė pašalpa*: vienam asmeniui iki 6 mėn. – 2 VRP (250 Eur), nuo 7 mėn. – 1 VRP (125 Eur); 2 asmenų šeimai iki 6 mėn. – 3 VRP (375 Eur), nuo 7 mėn. – 2 VRP (250 Eur); jei šeimoje yra daugiau nei 3 asmenys, 4-am ir kiekvienam kitam asmeniui iki 6 mėn. papildomai skiriama 0,5 VRP (62,5 Eur), nuo 7 mėn. – 0,25 VRP (31,25 Eur).
- *vienkartinė išmoka gimus vaikui ir išmoka vaikui pagal Išmokų vaikams įstatymą.*
- *mirus prieglobsčio gavėjui – laidojimo pašalpa pagal Paramos mirties atveju įstatymą.*
- *1,5 BSI (58,5 Eur) pašalpa mokyklinio amžiaus vaikams būtinoms mokinio reikmėms įsigyti.*
- *kompensacija vaikų ugdymo pagal ikimokyklinio / priešmokyklinio ugdymo programas išlaidoms apmokėti, apmokant faktines išlaidas, bet ne daugiau kaip 1,6 BSI (62,4 Eur).*
- *gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio dalies kompensacija pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą.*
- *kitos būtinų paramos integracijai priemonės.*

Migracijos departamento duomenimis, 2019 m. gruodžio pabaigoje prieglobsčio prašytojų buvo 424 (2018 m. – 278). Valstybės paramai 2020 m. skirta apie 785 tūkst. Eur.

Projekto esmė, nauda. Siūloma patikslinti Valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo tvarkos aprašą:

- 1) numatyti kad, kiekvienam gavėjui sudaromas individualus integracijos planas, kuriame numatomos socialinės, sveikatos priežiūros, švietimo, psichologinės ir kitokios pagalbos priemonės ir nustatomi individualūs pažangos vertinimo rodikliai.
- 2) numatyti, kad mėnesinės pašalpos dydžiai diferencijuojami ir kitos paramos integracijai priemonės skiriamos atsižvelgiant į prieglobsčio gavėjo pažangą (pvz., pastangas mokytis lietuvių kalbos), įgyvendinant individualų integracijos planą.
- 3) patikslinti ir diferencijuoti mėnesinės pašalpos dydžius:
 - *vienam asmeniui 2 VRP (250 Eur) iki 7 mėn. (dabar – tas pats dydis iki 6 mėn.), 50-100 proc. iki 7 mėn. teiktos paramos dydžio asmeniui nuo 8 iki 12 mėn. (dabar – nuo 7 mėn. 1 VRP (125 Eur);*
 - *2 asmenų šeimai 3 VRP (375 Eur) iki 7 mėn. (dabar – tas pats dydis iki 6 mėn.), 50-100 proc. iki 7 mėn. teiktos paramos dydžio tokiai šeimai nuo 8 iki 12 mėn. (dabar – nuo 7 mėn. 1,5 VRP (187,5 Eur);*
 - *3 asmenų šeimai 4 VRP (500 Eur) iki 7 mėn. (dabar – tas pats dydis iki 6 mėn.), 50-100 proc. iki 7 mėn. teiktos paramos dydžio tokiai šeimai nuo 8 iki 12 mėn. (dabar – nuo 7 mėn. 2 VRP (250 Eur);*
 - *jei šeimoje yra daugiau nei 3 asmenys, 4-am ir kiekvienam kitam asmeniui papildomai 0,5 VRP (62,5 Eur) iki 7 mėn. (dabar – tas pats dydis iki 6 mėn.), 50-100 proc. iki 7 mėn. teiktos paramos dydžio nuo*

8 iki 12 mėn. (dabar – nuo 7 mėn. 0,25 VRP (31,25 Eur);

- 4) patikslinti ir diferencijuoti mėnesinės pašalpos dydžius, jei pratęsiamas integracijos savivaldybėje terminas, sudarant galimybę, atsižvelgiant į daromą pažangą, gauti didesnę pašalpą nuo 7 iki 18 mėn. ir pamažinant pašalpą, gaunamą nuo 18 iki 36 mėn.: 50-70 proc. iki 7 mėn. taikyto dydžio, jei parama savivaldybėje gaunama nuo 13 iki 18 mėn. ir 30-50 proc. šio dydžio, jei parama gaunama nuo 19 iki 36 mėn. (dabar – mokami nuo 7 mėn. taikomi dydžiai).
- 5) patikslinti vienkartinės įsikūrimo pašalpos dydžius, juos padidinant vienišam asmeniui ar mažai šeimai ir pamažinant gausesnei šeimai: vienam asmeniui / 2 asmenų šeimai – 4 VRP (500 Eur); 3-4 asmenų šeimai – 6 VRP (750 Eur); 5-6 asmenų šeimai – 7 VRP (875 Eur); 7 ir daugiau asmenų šeimai – 8 VRP (1000 Eur) (dabar – po 2 VRP (250 Eur) kiekvienam suaugusiam asmeniui).
- 6) Patikslinti prieglobsčio gavėjų integracijos, valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai sąvokas.
- 7) Patikslinti Užimtumo tarnybos ir Švietimo, mokslo ir sporto ministerijų pavadinimus ir kt.

Papildomo lėšų poreikio nenumatoma.

Įsigaliojimas – 2020-10-01 (nauji pašalpų dydžiai, prieglobsčio gavėjų pažangos vertinimas ir kitos Projekto nuostatos būtų taikomos asmenims, sudariusiems sutartis po šių pakeitimų įsigaliojimo).

Numatoma nauda. Bus patobulinta valstybės paramos prieglobsčio gavėjų integracijai teikimo sistema, labiau motyvuojanti prieglobsčio gavėjus integracijai (paramos dydį siejant su prieglobsčio gavėjo pažanga bei didinant jiems valstybės paramą iki 18-o integracijos mėn. ir ją palaipsniui mažinant nuo 18 iki 36 mėn. ir kt.) bei labiau atitinkanti individualius jų poreikius.

Derinimas. Projektas be pastabų suderintas su Finansų, Vidaus reikalų, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijomis bei patikslintas pagal Užimtumo tarnybos bei dalį Teisingumo ministerijos pastabų.

Neatsižvelgta (atsižvelgta iš dalies) į Teisingumo ministerijos pastabas, kuriomis siūlyta paramos skyrimo sąlygas ir dydžius nustatyti įstatymu; siūlyta individualaus integracijos plano vykdymą numatyti kaip sutarties dėl paramos integracijai vykdymo sudedamąją dalį.

Projektas rengtas (suderintas) kartu su prieglobsčio gavėjų integraciją įgyvendinančiomis institucijomis (Pabėgėlių priėmimo centru, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija, Vilniaus arkivyskupijos Caritu, Klaipėdos socialinių paslaugų centru) ir pagalbos pabėgėlių integracijos organizacijų tinklo atstovais (VŠĮ Nacionaliniu socialinės integracijos institutu, VŠĮ Diversity Development Group, Jonavos r. socialinių paslaugų centru) bei Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių komisaro valdybos atstovais Lietuvoje.

Atitiktis Vyriausybės programai – tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatų neįgyvendina.

Dalykinio vertinimo išvada. Teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

- 1) Projekte siūloma iš prieglobsčio gavėjams integracijos laikotarpiu mokamų išmokų išbraukti vienkartinę išmoką gimus vaikui ir išmoką vaikui, mokamą pagal Išmokų vaikams įstatymą bei laidojimo pašalpą, mokamą pagal Paramos mirties atveju įstatymą. Jei tai daroma dėl to, kad minėtuose įstatymuose jau yra numatyta, kad jų nuostatos taikomos užsieniečiams, kuriems suteiktas prieglobstis Lietuvos Respublikoje, neaišku kodėl Projekte siūloma palikti gyvenamųjų patalpų nuomos mokesčio kompensaciją, mokamą pagal Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą (šiuose įstatymuose taip pat numatyta, kad jo nuostatos taikomos užsieniečiams, kuriems suteiktas prieglobstis). Be to, svarstyтина, ar atsisakius šių nuostatų, nereikėtų Projekte numatyti, kad prieglobsčio gavėjai turi teisę ir į kitas išmokas ar pašalpas, numatytas šiuose ir kituose Lietuvos Respublikos įstatymuose.
- 2) Projekto 19.1 p. ir 19.2 p. aptariami mėnesinės pašalpos dydžiai nuo 13 iki 18 mėnesių ir nuo 19 iki 36 mėn., tačiau neaišku kokie dydžiai bus taikomi 18-ąjį ir 36-ąjį mėnesį. Analogiškai siūlome įvertinti ir 24.2 p. formuluotes.
- 3) Teikime pasigendama išsamesnio siūlomo teisinio reguliavimo poveikio prieglobsčio gavėjams vertinimo bei esamos situacijos analizės.

Projektą siūlome **svarstyti tarpinstituciniame pasitarime** ir patikslinti, įvertinus Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupės ir Teisės grupės pastabas.